

Republica Moldova

GUVERNUL

HOTĂRÂRE Nr. HG619/2004
din 07.06.2004

despre aprobarea Regulamentului-model privind activitatea de raționalizare

Publicat : 18.06.2004 în MONITORUL OFICIAL Nr. 96-99 art. 782 Data intrării în vigoare

MODIFICAT

[HG587 din 10.09.25, MO482-485/12.09.25 art.599; în vigoare 12.10.25](#)

Întru realizarea prevederilor Legii nr. 138-XV din 10 mai 2001 cu privire la activitatea de raționalizare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr. 81-83, art. 608), Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă:

Regulamentul-model privind activitatea de raționalizare, conform anexei nr.1;

Modificările ce se operează în Hotărîrea Guvernului nr.347 din 25 mai 1992 "Cu privire la activitatea inventivă în Republica Moldova", conform anexei nr.2.

PRIM-MINISTRU Vasile TARLEV

Contrasemnată:

Viceprim-ministru Valerian Cristea

Ministrul economiei Marian Lupu

Chișinău, 7 iunie 2004.

Nr. 619.

Anexa nr. 1

la Hotărîrea Guvernului nr. 619

din 7 iunie 2004

Regulamentul-model

privind activitatea de raționalizare

I. Dispoziții generale

1.Regulamentul-model privind activitatea de raționalizare (în continuare - *Regulamentul*) este elaborat conform prevederilor Legii cu privire la activitatea de raționalizare și are drept scop reglementarea procesului de realizare, implementare și aplicare a propunerilor de raționalizare, elaborate în cadrul întreprinderii, instituției, organizației (în continuare - întreprindere).

Propunere de raționalizare se consideră:

a) soluția tehnică care prevede modificarea construcției unui articol, a unei metode de folosire a utilajului și aparatajului, a unor tehnologii și procedee de producție sau a componenței materialului (substanței), care este nouă și utilă pentru întreprinderea căreia i-a fost înaintată;

b) soluția organizatorică, nouă pentru întreprindere, avînd ca efect economisirea materiei prime, a resurselor energetice și financiare, a forței de muncă, precum și a altor resurse, sau ameliorarea condițiilor de muncă și a stării ecologice, sporirea securității muncii;

c) elaborările ce țin de ridicarea randamentului științific și educațional, soluțiile ce conțin un algoritm, un program pentru calculator sau o bază de date, neexploatate încă de către întreprinderea respectivă, care, aplicîndu-se la rezolvarea unei sarcini concrete, au ca efect intelectualizarea muncii umane și ridicarea productivității utilajului asistat de calculator.

2. Persoana, care prin munca sa creativă a elaborat propunerea de raționalizare, este autorul acesteia.

3. Dacă propunerea de raționalizare a fost elaborată de mai multe persoane fizice în comun, fiecare dintre acestea se consideră coautor al propunerii respective.

4. Nu se consideră coautor alpropunerii de raționalizare persoana care nu a participat, prin munca sa creativă, la realizarea propunerii de raționalizare, contribuind doar la asistența tehnică, materială sau organizatorică, precum și la legalizarea dreptului asupra propunerii sau aplicării acesteia în practică.

5. Modul de folosire a drepturilor autorului și coautorilor asupra unei propuneri de raționalizare se stabilește în baza unui acord prealabil, încheiat între aceștia.

6. Nu se consideră propuneri de raționalizare recomandările care:

a) reduc fiabilitatea, durabilitatea construcțiilor, securitatea populației și a teritoriului în situații excepționale, asigurarea sanitară a lucrătorilor, protecția și securitatea mediului, apărarea împotriva incendiilor, securitatea muncii, precum și alți indicatori ai standardelor naționale și internaționale;

b) constituie semne convenționale, norme, materiale normative și metodice;

c) formulează doar sarcina sau stabilesc efectul posibil al aplicării propunerii, fără a indica soluția concretă;

d) contravin ordinii publice și normelor etice;

e) sînt elaborate de personalul tehnico-ingineresc sau științific al întreprinderilor (de cercetare, de proiectare, de construcție, tehnologice) în procesul exercitării sarcinilor de serviciu sau a lucrărilor contractuale.

II. Examinarea și recunoașterea propunerii

de raționalizare

7. Persoana/persoanele care au elaborat o propunere de raționalizare sînt în drept să comunice despre aceasta administrației întreprinderii.

8. Comunicarea privind elaborarea unei propuneri de raționalizare se perfectează în scris, sub formă de cerere de recunoaștere a propunerii de raționalizare (în continuare - cerere), conform anexei nr.1 la prezentul Regulament, și se prezintă la întreprinderea de activitatea căreia ține propunerea de raționalizare.

9. La solicitarea autorului (coautorilor), în termen de 5 zile de la primirea cererii, întreprinderea eliberează și expediază solicitanților înștiințarea ce confirmă primirea cererii și data primirii ei.

10. Autorul este obligat să indice în cerere denumirea propunerii de raționalizare, sfera în care aceasta poate fi aplicată, necesitatea aplicării propunerii, să prezinte descrierea procesului de implementare, precum și să-și indice datele de identificare sau ale tuturor coautorilor.

În cererea privind soluția tehnică autorul (coautorii) propunerii de raționalizare trebuie să consemneze, pe lângă datele menționate la prezentul punct, deficiențele existente ale construcției articolului, ale tehnologiei de producție și tehnicii aplicate sau ale compoziției materialului și necesitatea modificării acestora, esența soluției tehnice propuse, inclusiv datele necesare pentru realizarea ei în practică și datele privind efectul pozitiv al aplicării ei.

Perfecționarea construcției articolului poate include schimbările în execuția constructivă a elementelor, ansamblurilor, legăturilor, blocurilor etc., în interconexiunea lor, în așezarea lor, precum și în proporția formelor geometrice. Perfecționarea componentei materialelor poate fi efectuată prin schimbarea ingredientelor, precum și a raporturilor lor cantitative.

În cererea privind soluția organizatorică autorul (coautorii) propunerii de raționalizare trebuie să indice, pe lângă datele menționate la acest punct, argumentarea necesității aplicării acesteia, esența propunerii și datele privind efectul economic sau alt efect pozitiv al aplicării ei.

În caz de necesitate, la cerere se anexează:

- a) materialele grafice și alte materiale (desene, scheme, schițe etc.);
- b) calculul efectului scontat de pe urma aplicării soluției propuse;
- c) acordul coautorilor privind distribuirea recompensei;
- d) alte materiale.

11. În cazul în care cererea este prezentată de către o persoană care nu activează la întreprindere, se indică adresa de la domiciliu a persoanei respective.

12. Cererea se perfectează pentru fiecare propunere în parte.

13. Prioritatea se stabilește conform ordinii cronologice de depunere a cererii de recunoaștere a propunerii de raționalizare.

14. După înregistrarea cererii în Registrul de evidență a cererilor de recunoaștere a propunerilor de raționalizare (anexa nr.2 la prezentul Regulament), administrația întreprinderii ia măsuri ca, în termen de o lună, să stabilească dacă propunerea de raționalizare ține de profilul întreprinderii, dacă este nouă și utilă pentru întreprindere și, respectiv, dacă poate fi implementată. Rezultatele examinării propunerii se consemnează într-un formular, conform anexei nr. 3 la prezentul Regulament.

15. În cazul în care propunerea de raționalizare e lipsită de noutate, acest fapt trebuie comunicat solicitantului printr-o notificare, în care se argumentează inoportunitatea utilizării acesteia.

16. În cazul în care cererea a fost depusă pentru o propunere, iar la examinare se constată că sînt prezente două sau mai multe propuneri, autorului i se comunică acest fapt. În termen de 15 zile de la data comunicării, autorul trebuie să perfecteze în scris cîte o cerere pentru fiecare propunere în parte. În caz contrar, se va examina doar o singură propunere.

17. Modificările și completările materialelor cererii, care nu schimbă esența propunerii autorului (coautorilor), pot fi introduse în termenul de la înregistrarea cererii și pînă la luarea deciziei de recunoaștere sau respingere a propunerii de raționalizare.

Toate modificările și completările se fac pe file aparte, indicîndu-se data prezentării acestora, cu semnătura autorului, autentificat conform legislației în vigoare.

18. În cazul în care s-a modificat esența propunerii de raționalizare, aceasta este examinată ca o nouă propunere pentru care trebuie prezentată o nouă cerere.

19. În cazul în care întreprinderea acceptă soluția prezentată ca propunere de raționalizare, decizia respectivă se înregistrează, în modul corespunzător, conform anexei nr. 4 și în Registrul de evidență a cererilor de recunoaștere a propunerilor de raționalizare, conform anexei nr. 2 la prezentul Regulament.

20. În cazul în care se stabilește că propunerea de raționalizare poate fi implementată și corespunde cerințelor sus-menționate, administrația comunică autorului (coautorilor) acest lucru. Datele privind implementarea propunerii de raționalizare se înscriu într-un act, conform anexei nr. 5 la prezentul Regulament.

21. Registrul de evidență a cererilor trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

a) să fie șnuruit;

b) să fie autentificat prin ștampila și semnătura persoanei care ia decizia vizînd înregistrarea propunerilor de raționalizare;

c) paginile să fie numerotate.

22. Cererea nu se examinează și nu se înregistrează în registru în cazul în care:

a) nu este perfectată în corespundere cu prevederile prezentului Regulament;

b) propunerea de raționalizare nu ține de activitatea întreprinderii respective.

Cauzele refuzului înregistrării propunerii de raționalizare urmează să fi expuse în scris, indicîndu-se esența propunerii și data prezentării acesteia la întreprindere.

23. În cazul în care autorul nu este de acord cu refuzul de a i se examina cererea, el este în drept să conteste acest refuz la conducătorul întreprinderii. Contestația urmează să fi examinată în termen de 15 zile.

24. Dacă se va stabili temeinicia contestației, cererea va fi acceptată pentru examinare și înregistrată. Acest fapt se confirmă printr-o înscriere corespunzătoare în rubrica "Data prezentării propunerii" din Registrul de evidență a cererilor de recunoaștere a propunerilor de raționalizare (anexa nr. 2).

25. Administrația este în drept să verifice dacă propunerea prezentată poate fi înregistrată în calitate de invenție, model de utilitate sau alt obiect de proprietate industrială, precum și dacă există necesitatea păstrării confidențialității sau dacă ea poate fi comercializată unei alte persoane, fapt despre care se comunică autorului în termen de 5 zile de la depunerea cererii.

26. În cazul acceptării propunerii de raționalizare, se eliberează certificatul de raționalizator, conform anexei nr.6 la prezentul Regulament, care se înregistrează în Registrul de evidență a certificatelor de raționalizator (anexa nr. 7 la prezentul Regulament).

27. În cazul acceptării propunerii de raționalizare, începerii utilizării ei, se încheie un contract între autorul (coautorii) propunerii de raționalizare și administrația întreprinderii, în lipsa căruia întreprinderea nu poate implementa propunerea respectivă.

28. Contractul încheiat între întreprindere și autor (coautori) trebuie să conțină:

a) denumirile (numele) părților;

b) obiectul contractului;

c) drepturile și obligațiile părților;

d) mărimea, modul și termenele achitării remunerației pentru utilizarea propunerii de raționalizare, cu indicarea sursei de finanțare;

e) indicarea modului de soluționare a litigiilor;

f) data și locul încheierii contractului;

g) datele de identificare și semnăturile părților.

Prezenta listă poate fi completată cu alte prevederi contractuale, stabilite de către părți.

29. Litigiile apărute între autorul (coautorii) propunerii de raționalizare și administrația întreprinderii privind înregistrarea și recunoașterea propunerii de raționalizare se examinează de o comisie constituită, în conformitate cu articolul 18 (1) din Legea cu privire la activitatea de raționalizare, din reprezentanți ai Uniunii Inventatorilor și Raționalizatorilor din Moldova "Inovatorul" sau ai organului sindical al întreprinderii și reprezentanți ai administrației acesteia. Hotărârea comisiei respective este definitivă.

30. Autorul propunerii de raționalizare participă (este în drept să participe împreună cu reprezentantul său) la examinarea litigiului legat de înregistrarea și recunoașterea propunerii sale de raționalizare.

III. Remunerarea și stimularea autorilor propunerii de raționalizare

31. În cazul în care propunerea de raționalizare este recunoscută și înregistrată de către întreprindere și este respectată procedura de implementare a acesteia, autorul (coautorii) beneficiază de dreptul la o remunerație, aceasta fiind calculată din momentul implementării propunerii de raționalizare. Quantumul remunerației se stabilește de către întreprindere, de comun acord cu autorul (coautorii), și se indică în contractul încheiat între aceștia, la capitolul "Baza de achitare a remunerației", conform anexei nr. 8 la prezentul Regulament.

În instituțiile bugetare de cercetare se stabilește o remunerație de minimum 10 salarii minime în sfera bugetară.

Recompensa pentru propunerea de raționalizare este achitată și în cazul includerii propunerii de raționalizare în documentația tehnică transmisă, pe bază de contract, unei alte întreprinderi.

De asemenea, recompensa pentru propunerea de raționalizare este achitată și în cazurile:

a) utilizării de către întreprindere a propunerii de raționalizare;

b) recunoașterii propunerii de raționalizare prin achitarea recompensei în avans;

c) includerii propunerii de raționalizare în documentația tehnică transmisă pe bază de contract unei alte întreprinderi.

32. În cazul implementării propunerii de raționalizare, autorul (coautorii) acesteia beneficiază de o remunerație nu mai mică de 15 la sută din efectul economic anual al întreprinderii care poate fi obținut în urma aplicării propunerii de raționalizare. Dacă efectul obținut în urma aplicării propunerii de raționalizare este altul decât cel economic, autorul (coautorii) beneficiază de o remunerație în valoare de cel puțin 10 salarii minime.

Recompensa pentru propunerea de raționalizare, transmisă pe bază de contract altei întreprinderi în componența documentației tehnice, se stabilește, de asemenea, în mărime de cel puțin 15 la sută din suma efectului economic anual obținut de pe urma utilizării ei. Efectul economic în cazul dat se stabilește prin expertiză.

În cazul în care una și aceeași propunere a unui autor (coautori) este recunoscută drept propunere de raționalizare de către mai multe întreprinderi, fiecare dintre acestea, independent de celelalte, acordă recompensă autorului (coautorilor) în mărime de minimum 15 la sută din suma efectului economic obținut de pe urma utilizării ei.

33. Administrația întreprinderii este în drept să acorde și alte tipuri de remunerări în cazul în care autorul (coautorii) propunerii de raționalizare au participat nemijlocit la punerea ei în aplicare sau la alte activități ce țin de implementarea propunerii de raționalizare.

34. În cazul în care nu sînt respectate prevederile legislației în vigoare, conducătorul întreprinderii este în drept, pînă la remunerarea autorului (coautorilor), să anuleze decizia privind acceptarea propunerii de raționalizare.

IV. Dispoziții finale

35. Autorul (coautorii) propunerii de raționalizare poartă răspundere conform prevederilor legislației în vigoare, în cazul în care prin această propunere se lezează drepturile altor persoane, obținute anterior și protejate legal pe teritoriul țării.

36. Administrația întreprinderii nu are dreptul să comunice esența propunerii de raționalizare altor persoane fizice sau juridice dacă acestea nu sînt în relații de muncă cu întreprinderea respectivă și poartă răspundere conform legislației în vigoare.

37. În cazul în care propunerea de raționalizare este legată nemijlocit de un secret de stat sau comercial, părțile implicate în elaborarea, implementarea, exploatarea propunerii de raționalizare respective se înștiințează în modul corespunzător de către administrația întreprinderii și sînt obligate să asigure protecția secretului de stat sau comercial, în conformitate cu cerințele stabilite de Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat și Legea nr. 384/2023 privind protecția secretelor comerciale.

[Pct.37 modificat prin HG587 din 10.09.25, MO482-485/12.09.25 art.599; în vigoare 12.10.25]

38. Toate litigiile (cu excepția celor ce țin de înregistrarea și recunoașterea propunerii de raționalizare), care apar între autorul (coautorii) propunerii de raționalizare și administrația întreprinderii, se soluționează în instanța de judecată.

[anexa nr. 1](#)

[anexa nr. 2](#)

[anexa nr. 3](#)

[anexa nr. 4](#)

[anexa nr. 5](#)

[anexa nr. 6](#)

[anexa nr. 7](#)

[anexa nr. 8](#)

Anexa nr. 2

la Hotărîrea Guvernului nr. 619

din 7 iunie 2004

Modificările

ce se operează în Hotărîrea Guvernului

nr.347 din 25 mai 1992

Hotărîrea Guvernului nr.347 din 25 mai 1992 "Cu privire la activitatea inventivă în Republica Moldova", cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Punctul 1 se abrogă.

2. În punctul 2 sintagma "Consiliului Republican al Societății Inventatorilor și Raționalizatorilor din Moldova" se substituie prin sintagma "Uniunii Inventatorilor și Raționalizatorilor din Moldova "Inovatorul".

3. În punctul 3 sintagma "Societății Inventatorilor și Raționalizatorilor din Moldova" se substituie prin sintagma "Uniunii Inventatorilor și Raționalizatorilor din Moldova

"Inovatorul".